

Slovenski dom

Poština plačana v gotovini

Cena Din 1--

Štev. 110

V Ljubljani, 14. maja 1936

Leto 1.

Heimwehr podlegel:

Nova vlada brez Starhemberga

Dunaj, 14. maja. o. Kmalu po polnoči je bilo objavljeno poročilo, da se »bo rekonstrukcija vlade verjetno izvršila v nekaj urah. Ta rekonstrukcija bo pokazala, da bodo najvažnejši vladni posli se bolj koncentrirani v rokah dr. Schuschnigga. Cilj te vladne rekonstrukcije je, da v vladi zberejo vse sile, ki hočejo sodelovati pri delu za državo in tistim, ki so se izjavili za samostojno Avstrijo v okviru patriotske fronte in njene politike. Velike smeri avstrijske notranje in zunanje politike se ne bodo menjale. Nova vlada se bo naslanjala na vse dosedanje skupine, kar se bo videlo v tem, da bodo tudi člani Heimwehra sodelovali v novi vladi.«

Dunaj, 14. maja. Havas poroča: Rekonstrukcija vlade se bo izvršila tekom noči. Zvezni kancler dr. Schuschnigg bo osebno prevzel notranje ministrstvo, hkrati pa bo prevzel tudi vodstvo zunanjega ministrstva namesto Bergerja Waldenegga. — Dr. Schuschnigg prevzame sam tudi vodstvo patriotske fronte namesto kneza Starhemberga.

Dolgotrajna seja

Dunaj, 14. maja. DNB poroča: Vlada seja se je zavlekla pozno v noč. Na seji je prišlo do razčlenjenja med skupinami, ki sestavljajo vlado. Ta nasprotja so že stara in so izbruhnila na dan, posebno pri nedeljskih demonstracijah proti krščanskemu socialnemu delavstvu. Kakor se izve, vlada razpravlja tudi o spremembi osebnosti v posameznih ministrstvih. Za sedaj se še ne ve, ali bo nova vlada objavljena že danes ali nekoliko kasneje.

Dunaj, 14. maja. Snoči ob 21.30 so bili poklicani časniki tujih agencij v urad Korbarioja, da bi jim bila pravočasno sporočena rekonstrukcija

vlade, ki so jo vsi zagotovo pričakovali za zvečer. Toda do 24 ni bilo izdano nobeno poročilo o izvršeni rekonstrukciji vlade.

Vlada sestavljena

Dunaj, 14. maja. x. Danes zjutraj je zvezni kancler dr. Kurt von Schuschnigg podal v roke predsednika republike dr. Miklasa ostavko svoje vlade. Zvezni predsednik je to ostavko sprejel ter takoj pooblastil zveznega kanclerja, naj sestavi novo vlado. Kmalu nato je zvezni kancler predložil predsedniku republike listo novih ministrov, ki jih je predsednik vlade sprejel. Glavne osebe med novimi ministri so:

zvezni kancler, minister za zunanje zadeve in minister drž. obrambe dr. Kurt von Schuschnigg; podkancler Baar von Bahrenfels, ki prevzame tudi vodstvo notranje uprave z vso varnostno službo, torej funkcije notranjega ministrstva. On je član Heimwehra;

pravosodni minister Hans Hammerstein (pristaš krščanske delavske zveze); minister za socialno politiko Josip Resch, (pristaš bivše socialistične stranke); minister za trgovino in industrijo Stockinger (pristaš soc. stranke — krš. liga); državni podtajnik v vojnem ministrstvu general Zeller (že sedaj na tem položaju); minister za gozdove in rudnike bo imenovan najbrž naknadno, začasno pa je prevzel vodstvo tega resora kancler Schuschnigg; finančni minister Drakler (član Heimwehra). Pristaš Heimwehra Zernat je postavljen za držav-

nega podtajnika in je kot tak na razpolago zveznemu kanclerju dr. Schuschniggu.

Avstrijsko uradno obvestilo pravi, da je dosedanj podkancler knez Starhemberg izstopil iz vlade radi taktičnih nesoglasij.

Naloga nove vlade je, koncentrirati vse patriotske sile, ravno tako pa tudi vse državne posle v eni roki.

V smislu čl. 94 ustave je zvezni kancler dr. Schuschnigg obenem tudi vodja domovinske fronte, katero funkcijo je, kakor znano, doslej zavzemal knez Starhemberg.

Dosedanji podkancler knez Starhemberg je pozval ministre, ki so člani Starhembergovega Heimschutzja, naj v novi vladi prevzamejo ministrska mesta, ki so jim ponujena.

Kancler Schuschnigg je odposlal takoj brzojavko Mussoliniju, v kateri sporoča vladne izpremembe ter javlja, da pri prevzemu vodstva nove vlade izraža Mussoliniju vso zvestobo in vdanost.

Obenem zagotavlja v brzojavki, da se bo nadaljevala politika rimskega protokola. Enako brzojavko je poslal tudi predsedniku madjarske vlade Gömbösu.

V zvezi s tem se polaga posebna važnost na dejstvo, ki je postalo znano šele sedaj, da odpotuje namreč bivši podkancler knez Starhemberg v Rim, kjer bo kot vrhovni vodja avstrijskega športa prisostvoval nogometni tekmi med Anglijo in Avstrijo. Ta tekma bo, kakor znano, v nedeljo 17. t. m. Zatrjuje se, da bo pri tej priliki knez Starhemberg v Rimu poročal tudi o ozadju rekonstrukcije avstrijske vlade.

Nova španska vlada - levičarska

Madrid, 14. maja. AA. Dosedanji notranji minister in minister za javna dela Cezares Quiroga, ki je sprejel mandat za sestavo vlade, je tekom noči sestavil vlado. Ministrski predsednik in vojni minister je Cezares Quiroga, republikanec, zunanji minister je Augusto Barcia, levičarski republikanec, poštni minister Blasco Garzon, republikanska unija, mornariški minister Jose Giral, republikanski levičar, notranji minister je Mores Vanserana, vrhovni komisar za španski Maroko, Catalan, minister za javna dela Antonio Velis, republikanski levičar, prosvetni minister Barnez Creps, levičar, minister poljedelstva Ruin Funez, republikanski levičar, trgovinski minister Alvarez Buila, republikanski levičar, finančni minister Enrico Ramor, republikanski levičar, delovni minister Luis Esquerra, katalonski levičar, minister prometa Gine de Los Rios, republikanska unija. Ta vlada je zelo podobna prejšnji vladi, torej je izrazito boljševiska.

Sankcije in porast brezposelnosti

Zeneva, 14. maja. Po statistikah, ki jih je dobil mednarodni urad za delo o nezaposlenosti meseca februarja 1936, se vidi, da je število nezaposlenih v devetih glavnih sankcijskih državah, ki pripadajo mednarodnemu uradu za delo, izvozni sovjetsko Rusijo, znašala velikansko število 5.606.910. V vsaki izmed teh držav je nezaposlenost v primeri s februarjem 1935 znatno narasla. Tako n. pr. na Holandskem je število nezaposlenih zraslo s 417.593 februarja 1935 na 457.890. Tudi na Češkoslovaškem se je to število povečalo, in sicer z 833.194 na 860 tisoč 200.

V evropskih državah, ki niso sodelovale pri sankcijah, kakor v Nemčiji, Avstriji in Madjarski, pa je nezaposlenost znatno padla v primeri s februarjem lanskega leta. Skupno število nezaposlenih v teh treh državah je padlo s 3.241.000, kolikor jih je bilo lanskega februarja, na 2.983.000 letos s februarjem. Februarja t. l. ko so bile sankcije na višku, je bilo v Evropi vsega skupaj 8.500.000 nezaposlenih delavcev.

V Grčiji vlada mir

Atene, 14. maja. Po vesteh iz notranjosti države se vidi, da splošna stavka ni uspela. Vse zveze z deželo, telefonske, brzojavne in železniške, so zagotovljene.

Sinočnje izdaje atenskih listov pišejo, da bo splošna stavka potekla v redu in miru. To pa zaradi odločnih sklepov, ki jih je sprejela vlada. Vlada je sprejela mnogo brzojav iz Soluna, v katerih se protestira proti rovarjenju ekstremnih elementov. V Solunu vlada popoln red in mir.

Judje beže v Egipt

London, 14. maja. Po poročilih iz Aleksandrije prihaja v Egipt mnogo židovskih beguncev iz Palestine. Ti begunci pa nimajo rednih potnih listov. Zato so egiptovski oblasti sklenile izdati najstrožje ukrepe, da se to ne bo dogajalo.

Gledališče v plamenih

San Francisco, 14. maja. Med programom v nekem kabaretu so vrgli na oder gorečo plamenico, medtem ko so izvajali točko, v kateri je nastopala znamenita igralka Viola Lamonte. V nekaj minutah je bil ves kabaret v ognju. Med gosti je nastala nezasišana panika. Stiri osebe so zgorele. Deset ljudi je ranjenih.

9 samomorov zaradi 'Feniksa'

Dunaj, 14. maja. Podoželski listi objavljajo seznam samomorov v zvezi s pomolom Fenixove zavarovalnice. Dosedaj je izvršilo samomor 9 oseb, in sicer: generalni ravnatelj Berliner, še odeska zvezne pisarne Ochsner, sestra ravnateljice Berlinerja, trije višji uradniki zavarovalnice same v Dunaju, en zavarovalni agen v Gradcu, ena uradnica električne centrale v Dunaju in končno državni svetnik Klebinger.

Francija priznava ital. oblast

London, 13. maja. AA. Današnji »Daily Telegraph« piše, da mora francosko železniško osebo, ki je zaposlena na progi Džibuti—Addis Abeba, imeti posebne vizume od italijanskega konzula. To dokazuje, da Francija priznava italijanske oblasti na t. m. so Francozi stopili v sodelovanje z novim gospodarjem Abesinije.

V noriščici. »Ta tukaj pa kar naprej verjame v Zvezo narodov.«

Poparjenost v Ženevi - Če izstopi Italija iz ZN, iztopijo tudi njeni zavezniki

Anglija hoče prijateljstvo z Italijo

Zeneva, 14. maja. Potek včerajšnjih razgovorov v Ženevi se je vršil pod vtisom italijanskega odhoda. Zaradi tega so bile vse seje nekoliko mlačne, abesinska zadeva in lokarnski sporazum so bili odgođeni na 16. junija, ko se bo končno veljavno odločilo o njih. V tajni seji je angleški zunanji minister Eden svetu poročal o delu odbora za suženjstvo, kolikor se njegovo delo nanaša na suženjstvo v Abesiniji. Poročilo bo objavljeno hkratu z italijanskimi dokazi in strahotah suženjstva v Abesiniji.

V zaključni javni seji je odbor poslušal razna poročila tehničnih komisij, ki niso vzbudila nobenega zanimanja. Nato je predsednik zasedanja minister Eden proglasil sejo za odloženo.

Angleška spomenica Italiji

London, 14. maja. o. Iz krogov zunanjega ministrstva poročajo, da bo angleška vlada v najbližji bodočnosti poslala italijanski vladi obsežno spomenico, ki bo vsebovala angleške pomisleke proti priključitvi Abesinije k Italiji. O tem so se razgovarjali na včerajšnji seji angleške vlade, kjer je poročevalec sir Lancelot Oliphant navedel vsebino italijanskega obvestila o aneksiji Abesinije ter besedilo italijanskega odloka, ki proglašja priključitev.

Končnoveljavne sklepe pa bo angleška vlada sprejela, ko se vrne zunanji minister Eden iz Zeneve.

Po seji so člani vlade izjavili, da Anglija pod nobenim pogojem ne mara zapreti Italiji vrat in da se hoče na vsak način z njo pogajati. Kljub angleškemu javnemu mnenju, ki je do Italije neprijateljsko razpoloženo, noče vlada pretrgati z Italijo. —

Krogi zunanjega ministrstva so trdno odločeni, da rešijo vsa koljiva vprašanja na prijateljski način z Italijo. Vsi poudarjajo, da je treba gledati na današnji položaj v Evropi in v svetu realistično in da je treba upoštevati veličino in moč Italije. Z drugimi besedami: iz vsega tega je razvidno, da se Anglija Italije boji in da hoče za vsako ceno preprečiti nasprotstva, ki bi znala izbruhniti v resen spopad.

Angleški lordi o ZN

London, 14. maja. o. Včeraj se je nadaljevala seja lordovske zbornice, pri kateri je prišlo v razgovor vprašanje reorganizacije Zveze narodov. — Lord Cecil je zahteval, naj Anglija kljub neuspehu v mandžurskem in abesinskem sporu vztraja pri zahtevi o kolektivni varnosti, če nima na razpolago dovolj sredstev, da bi s silo priborila svo-

jim zahtevam in svojim pravicam veljavo. Naloga ZN je bila, ne samo vojno ustaviti, marveč jo že poprej preprečiti. Glede Abesinije je dejal, da je treba zdaj izbirati med italijanskimi načrti in med zmedo. Čas je, da preneha angleška politika preganjanja sence, zato bi bilo bolje, če bi Zveza narodov nikdar ne bila obstojala. Anglija bi potem ne imela takih obveznosti in bi se lahko posvetila reševanju svojih vprašanj.

Kaj bo storila Italija

Rim, 14. maja. V italijanskem javnem mnenju prevladujeta glede nadaljnjega vedenja do ZN dve mnenji: eno je za takojšen izstop iz Zveze narodov, drugi pa, ki prevladuje, se nagiba k temu, da ne gre delati končnoveljavnih sklepov takoj, Italija se bo odločila do odločilnih korakov po premisleku. Jasno in nedvoumno pa je, da bo Italija, če se odloči za izstop iz ZN potegnila za seboj tudi svoje zaveznike, to je Avstrijo, Madjarsko in Albanijo. Vsi italijanski listi so začeli veliko gonjo za splošno revizijo položaja v kolonijah. Ta gonja se je začela z ozirom na zblizevanje med Italijo in Nemčijo, ker hoče italijansko časopisje na ta način preprečiti nemške zahteve po kolonijah. Slušajo se tudi glasovi, naj bi Italija sklenila z Nemčijo pogodbo.

K prihodu maršala Francheta d'Espereya v Jugoslavijo

Francoski maršal - prijatelj Slovencev

Belgrad, 14. maja. Na svojem potovanju po zaveznikih državah se pripelje v Belgrad francoski maršal in jugoslovanski vojvoda maršal Franchet d'Esperey, ki bo štiri dni gost naše države. Francoski maršal, ki ga je naša domovina in posebej Ljubljana že večkrat prijateljsko sprejela, spada med one nesebične moške, ki so, da si ne bratje po krvi, pač pa bratje po ideji, z orožjem v roki ustvarjali to državo. Jugoslavija se zaveda, kaj je dolžna temu visokemu gostu in bo to ponovno dokazala.

Slovenija pa se, kod docela katoliška dežela, veseli prihoda zavezniskega vojskovodje še iz dveh razlogov: maršal je po svojem prepričanju odločen katolik, kar ga se posebej zbližuje z našimi čuvstvi, po drugi strani pa je odličan prijatelj Slovencev in je to prijateljstvo pokazal z odlično besedo tedaj, ko smo bili pomoči najbolj potrebni. Intervenciral je v korist naših voditeljev, ki jih je politična strast za časa JNS režima konfinirala.

Zato ga ob njegovem prihodu v Jugoslavijo pozdravljamo zlasti mi.

Louis François Marie Franchet d'Esperey se je rodil leta 1856 v Mostaganemu v Alžiru. Iz vojaške šole v Saint-Cyru je prišel leta 1876 kot pehotni podporočnik. Generalštabno šolo je končal leta 1884 in se je od takrat posvetil kolonijskim operacijam ter je sodeloval pri vojaških podjetjih na Kitajskem in v Maroku leta 1912.

Postal je polkovnik leta 1903, brigadni general leta 1908. Takrat je bil najmlajši general francoske vojske. Za divizijskega generala je napredoval leta 1912. Služil je kot poveljnik prve vojske v Lillu, ko se je leta 1913 začela velika tragedija. S svojo prvo vojsko je general Franchet d'Esperey dobil bitko pri Charleroiu 23. avgusta 1914. Z isto vojsko je izvajal veliko zmago pri Vuissu, kjer je nekaj dni po charleroijski zmagi s

kreplem napadom zavrnil nemški gardni korpus in zavzel njegove postojanke. Isto leto 3. septembra je postal poveljnik pete vojske namesto generala Lampresaca.

Posebno se je odlikoval, ko je s svojo vojsko sodeloval v bitki pri Monmuraillu in je bil eden izmed glavnih junakov zmage na Marni. 13. septembra je ponovno zavzel Reims. Pozneje je pove-

ljal skupini vzhodne vojske, leta 1916 in 1917 severnim vojskam.

Julija 1918 je prišel, da zamenja generala Guillauma kot poveljnik vzhodnih zaveznikskih čet na solunski fronti. Odobril je misel srbskega vrhovnega poveljstva, da se s prebitjem solunske fronte reši izid vojne in 16. septembra 1918 se je začela solunska ofenziva z napadom na Dobro polje, ofenziva, katere končni rezultat je bil polom centralnih držav in velika zmaga zaveznikov.

Maršal Franchet d'Esperey je dosegel to francosko najvišjo čast leta 1921. S kraljevim ukazom F-A št. 6347 z dne 9. marca 1921 je francoski maršal dobil naslov častnega vojvode jugoslovanske vojske.

Maršal in vojvoda Franchet d'Esperey je odlikovan s Karadžrdževim zvezdom z meči 1. stopnje in z belim orlom z meči, prav tako 1. stopnje.

Nova abesinska vlada živi

Hartum, 14. maja. o. Reuterjev dopisnik poroča, da se po zadnjih poročilih, ki prihajajo iz Abesinije, da sklepajo, da abesinska vlada, ki se je po odhodu neguša zbrala, še deluje in to precej uspešno. Sedež nove vlade je v mestu Gor v jugozapadni Abesiniji. Angleški konzul v tem mestu vzdržuje s to abesinsko vlado stike in je poslal v Hartum prošnjo, naj mu angleške oblasti pošljejo ojačenja za njegovo stražo, ker se boji izgredov od strani pobeglih abesinskih vojakov, ki preplavljajo vso deželo.

Iz istega vira prihajajo vesti, da pripravlja na pobudo te vlade odpor proti nadaljnjemu italijanskemu zavzemanju, nečak prejšnjega abesinskega cesarja Menelika, ki je zbral armado 120.000 mož. Z njimi namerava prodirati proti severu in ustaviti italijanske čete.

Glave so rezali po povelju

Rim, 14. maja. AA. Stefani poroča: Italijanska vlada je poslala generalnemu tajniku ZN tole brzojavko:

Vladi Italije je čast sporočiti vam, da je belgijski poročnik Armand Frere 22. aprila t. l. v Džibutiju dal trem italijanskim novinarjem tole izjavo, ki jo je tudi podpisal: Izjavljam s svojo ofi-

cirsko častjo, da sem kot vojaški svetovalec rasa Deste prisostvoval neki svečanosti v njegovem štabu, ko so abesinski vojaki pripeljali 12 ujetih eritrejskih vojakov. Abesinci so tem vojakom odsekali glave in nato oskrnili njihova trupla. Ničem imel moči, da bi karkoli ukrenil v njihovo korist. Znano mi je tudi, da je ras Desta izdal nalog, da se ujeti sovražniki pri priči ubijejo. Se več, razpisal je nagrado 10 tolarjev za glavo vsakega italijanskega vojaka. Kar se tiče municije, najdene pri prodoru italijanskih čet v tovrstnih avtomobilih švedskega Rdečega križa, sem izvedel, da je ras Desta osebno odredil, da se ta municija skrrije v tovrstne avtomobile.

Iz Hararja

Harar, 14. maja. Civilni komisar je odredil arabsko kot uradni jezik, namesto dosedanje amharščine. Izjava pokorščine italijanskim oblastvom s strani hararskega emira je za pomiritev celokupne hararske pokrajine zelo pomembna. Prebivalstvo vse te pokrajine je naklonjeno Italiji.

Naročajte „Slov. dom“

Jutri zjutraj - obmejni kolodvor v Mariboru

Maribor, 13. maja.

Noč od četrtka na petek bo za Maribor pomembna. Opolnoči, s priletom datuma 15. maja, stopi v veljavo novi železniški vozni red. Obenem pa se s tem dnem tudi izpremeni mariborski kolodvor v obmejno postajo med Avstrijo in Jugoslavijo. Za Maribor in celo severno mejo je to vsekakor važen in značilen dogodek. V petek zjutraj se bodo odprla vrata na avstrijskih železniških, carinskih in obmejnopolijskih uradih in v novih prostorih, ki so bili tekom lanske jeseni in letošnje pomladi dograjeni, bo zavladalo živahno življenje. Avstriji so svoje uradne prostore že opremili. Danes je prispelo več vagonov opreme za železniške prostore, jutri, v četrtek, pripeljejo cariniki in obmejna policija svojo opremo z avtomobili in v petek zjutraj bo pripeljal avstrijski vlak uradništva, da zasede točno ob 8 svoja službena mesta. Mariborski kolodvor bo dobil s tem dnem še bolj mednarodno obsežje. Dosedaj mu ga dajejo predvsem vlaki, ki vozijo tujce v smeri proti Avstriji ali iz Avstrije v našo državo. Ti tujci pa so ostajali le v vlakih in se jih na kolodvoru sploh ni opazilo. Sedaj bo tudi

v tem oziru nekoliko drugače. Predvsem bodo opazili izpremembo potnikov, ki odhajajo iz Maribora v Avstrijo ali prihajajo iz inozemstva v Maribor. Odpadel bo dvakratni pregled prtljage in potnih listov, vsa ta manipulacija se bo izvršila sedaj kar enotno, tako rekoč mimogrede. Najprej bodo pogledali kovčke naši in nato avstrijski carniki, potem pa naši in za njimi avstrijski varnostni organi, potem pa sedeš na vlak in si v njem tako rekoč že v Avstriji, ker je bila vsa obmejna kontrola s tem že končana. Prav tako se bo ponovila slična procedura pri prihodu iz Avstrije, le v nasprotni smeri: najprej avstrijski, potem naši organi. Navzočnost avstrijskih železniških uradnikov bodo pa občutili predvsem naši železniški uradi. Odpadlo bo medsebojno sporazumevanje na daljave v prometnih vprašanjih, ki zahtevajo najozje sodelovanja, ker se bodo vsi ti posli vršili v neposrednem kontaktu. — Gotovo bo imel Maribor od toliko števil avstrijskih uradnikov tudi gospodarske koristi. Zaenkrat sicer še ni rešeno vprašanje stanovanja avstrijskega uradništva v Mariboru ter se bodo vsi vozili iz Lipnice in Spilja v službo na mariborski obmejni kolodvor.

Posledice padca Abesinije v Ljubljani

Ljubljana, 14. maja.

Padec Abesinije ima vsakovrstne posledice: V Zenevi so se malo pokregali, potem je Italija zapustila Zvezo narodov, Aloisi je za seboj zaloputnil vrata, da je odmevalo — tako pišejo naši listi — po vsem svetu.

Cena Abesinije od 40 na 15 Din

Ko so šle posledice padca afriškega črnega kraljevstva po vsem svetu, je prav razumljivo, da tudi Ljubljani ni bilo prizaneseno. Toda ne gre tu za križanje kakih interesnih sfer, marveč za kaj nedolžno zadevo.

Po ljubljanskih izlozih imamo že vse od začetka afriške vojne lepo izdelane knjige v naslovu »Abesinija — nerenčen problem Afrike«. Spodaj pa je bila skromno pripisana cena: Din 40.—. Do nedavna je bila Abesinija vsaj kolikor toliko še nerenčen problem. Ker pa je sedaj Abesinija popolnoma rešen problem in ker so to uvideli tudi knjigotroci, se je pojavil poleg imenovane knjige v izlozbi sedaj ob teh knjigah velik napis: Prej 40 Din, sedaj 15 Din

Kje najti nadomestilo?

Druga posledica se opaža po nekaterih kavarinah. Ljudje so kar hlastali po listih, ki so kaj obširnejšega poročali o Abesiniji. Vsaka najmanjša vest in podrobnost o posameznih dogodkih je bila predmet dolgotrajnih debat. Včasih je za mižico v kaki ljubljanski kavarni prišlo celo do tako hudih

besednih bojev, kakor bi bil izid bojev v Afriki res odvisen od lozadnega stališa Ljubljančanov.

Sedaj, ko je afriški problem rešen, ko je vojne konec, ko Abesinijo ob stroških Društva narodov — tako pišejo nekateri listi — že pokopujejo, se že bliža čas, ko bomo morali notice o Abesiniji po listih iskati, docim jih je bilo dosedaj še v izobilju. Vprašanje nastane, kaj bodo potem Ljubljančani čitali. Po ljubljanskih kavarinah so namreč stalna omizja, ki vedno in vedno obdelujejo kak problem. Večini teh omizij je bil sedaj problem Abesinije neusahljiv vir debat in pogovorov. V tem oziru je prednjačila posebno neka kavarna, kjer so abesinske dogodke pretresali do vseh obliki. Poznali so vsakega rasa, dedzasmaca, itaorarija in vsemogoče abesinske vojske. Da so vedeli za vsak negusev korak, je dvakrat razumljivo. Saj bi vedeli celo, kdaj se brlje, če bi ga na slikah ne videli vedno z brado.

Kaj bodo sedaj Ljubljančani sploh še čitali, ko je konec abesinske vojne? Zaenkrat so sledili negušu še v Jeruzalem v hotel King David, kjer znaša najcenejši pension dva funta, to je okrog 500 Din. Ko bo neguš zapustil še Jeruzalem in se zgubil kam v svet — tedaj bo nastopila za marsikatero kavarinško družbo, ki je vsak dan obdelovala abesinski problem, pravačta doba kislih kumar. Pa ne delaj si radi tega nikdo velikih skrb: kadar je najmanj izgledov, tedaj se najprej pojavi nadomestilo

Ban dr. Natlačen v Mariboru

Maribor, 13. maja.

Danes predpoldne je bilo namenjeno banovo bivanje v Mariboru obisku banovinskih ustanov ter sprejemu na sresnem načelstvu. Zaradi pitnega časa, ki je bil g. banu na razpolago, je obiskal samo bolnišnico ter vinarsko in sadjarsko šolo. V bolnišnico je prispel ob 8. Pred vhomom ga je sprejel upravnik dr. Hribar v krogu vseh primarijev ter nadupravilja Stegnarja. Po kratkem pozdravu si je ban ogledal vse prostore v mariborski bolnišnici. Mudil se je celo uro ter obiskal tudi bolniške sobe, pri odhodu pa je obljubil, da si bo prihodnjič ogledal bolnišnico še natančneje. Mariborska bolnišnica ga zelo zanima, ker pripravljata banska uprava obsežne načrte za njeno povečanje in preureditev. — Iz bolnišnice se je podal ban v Vinarsko in sadjarsko šolo, kjer ga je sprejel ravnatelj Priol ter mu predstavil profesorje in uradnike. V dvorani zavoda je imel ban lep nagovor na gojenje, katerim je polagal na srce ljubzen do rodne grude. Od gojencev se je podal v sosednjo učilnico, kjer so ga pozdravili učitelji-tečajniki na kmetško nadaljevalnem tečaju. Besede g. bana, naj vsak izmed učiteljev-tečajnikov pomaga s pospeševanjem dobre volje med narodom in s smotrenim delom na pospeševanju kmetijstva lajšati sedanja težka bremena našemu kmetičnemu človeku, so si vtisnili tečajniki globoko v spomin. — Na okrajnem načelstvu Maribor levi breg je bil nato sprejem deputacij in posameznikov, ki je trajal do 14. Sprejema so se udeležile vse organizacije, korporacije in društva po svojih odposlancih, ki so predložili g. banu spomence o kulturnih, gospodarskih in drugih težnjah naše severne meje. — Ob 15 je g. ban v spremstvu tajnika dr. Kovačiča nadaljeval svoje inspekcijsko potovanje ob meji. Obiskal je Pesnico, Jarenino, St. Ilj v Slov. goricah, Spod. in Zgor. sv. Kungoto, Sv. Jurij ob Pesnici ter Svečino, kjer si je zlasti ogledal naprave na tamšnjem banovinskem posestvu. Povsod je prebivalstvo prirejalo visokemu gostu navdušen sprejem, g. ban pa se je živo zanimal za potrebe obmejnih prebivalcev. Zvečer se je vrnil zopet v Maribor, kjer je prenočil. Jutri nadaljuje svoje inspekcijsko potovanje po okraju Maribor levi breg ter se proti večeru povrne v Ljubljano.

Kaj bo z vlado francoske Ljudske fronte?

Pariz, 14. maja. o. Z ozirom na bližajočo se vladno krizo, ki mora zaradi izida volitev nujno nastopiti, in tukajšnjih političnih krogih zelo ugibljejo, ali se bo voditeljem ljudske fronte posrečilo sestaviti vlado ali ne. Pri tem je šlo zlasti za to, ali bodo radikalni socialisti pristali na sodelovanje v vladi ali ne. Sinoči pa je izvršilni odbor radikalno-socialistične stranke, katero vodi Daladier, odločil, da se udeležijo pogajanj za sestavo vlade in da je pripravljen sodelovati v vladi ljudske fronte. Včeraj je imel tudi sejo izvršilni odbor socialistične stranke, ki je soglasno sprejel sklep, da bodo socialisti sodelovali z vlado ljudske fronte. Po strankinih pravilih mora izvršilni odbor dobiti za potrditev svojega sklepa pristanek obsežnega zbora stranke. Šele tedaj bo sklep izvršnega odbora dobil uradno veljavo. Ni pa nobenega dvoma, da ne bi plenum socialistične stranke takega sklepa potrdil.

Tiskovni urad francoske komunistične stranke je izdal uradno poročilo, da je odbor stranke na svoji seji sklenil, da ne bo sodeloval v bodoči

Maršal d'Esperey v Beogradu

Beograd, 14. maja. m. Davi ob 8.30 je prispel semkaj Franchet d'Esperey, francoski maršal in častni vojvoda jugoslovanske vojske. Na železniški postaji so mu bile izkazane vse vojaške časti ter mu je bil prirejen nad vse prisrčen sprejem.

francoski vladi. Komunistična stranka bo svoj bodoči program povedala na obnem zboru stranke. Francoske komuniste je silovito zadel papežev nagovor na madžarske romarje predvčeršnjim, v katerem je papež opozoril na nevarnost komunizma, ki je edini sovražnik Evrope in sveta.

Zmaga levičarjev se kaže

Lyon, 14. maja. Danes dopoldne je prišlo do neredov med stavkojučimi in mobilno gardo. Pred nekaj dnevi so delavci umetne svile sklenili proglašiti stavko zaradi zvišanja mezd. Danes dopoldne so ženske in otroci stavkojučih polegale pred tovornimi avtomobili, ki so imeli prevažati delavce, ki niso pristali na stavko. Mobilna garda in redarji so skušali dvigniti s tal žene in otroke. Takrat pa je okoli 400 demonstrantov pričelo metati kamenje na redarje in na avtobuse ter so jim razbili vsa stekla. Pri tem je prišlo do ogorčenega pretepa. Računajo, da je ranjenih okoli 20 oseb, med njimi več nevarno.

Rim, 14. maja. AA. Stefani poroča: V dobro obveščenih krogih se izjavlja, da so vse vesti o skorajšnjem povratku italijanske delegacije v Zenevo, prezgodnje. Sedaj se sploh še ne ve, kaj meni storiti italijanska vlada. Stališče DN bo vplivalo na Italijo tako, da bo Italija prekinila svoje sodelovanje z Zenevo.

Nov pomočnik žel. ravnatelja

Belgrad, 14. maja. m. S kraljevim ukazom je bil imenovan za pomočnika ravnatelja železniške direkcije v Ljubljani inž. Rudolf Kavčič, sedaj šef odseka pri grabenem oddelku iste direkcije.

Za načelnika splošnega oddelka ljubljanske železniške direkcije pa je imenovan dr. Ludvik Ladiha, šef pravnega odseka istega oddelka iste direkcije.

Vesti iz Beograda

Belgrad, 13. maja. AA. Z odlokom prometnega ministra je določeno tarifieranje uvoza senčnikov pri električnih in petrolejskih svetilkah po istih tarifnih razredih, kakor veljajo za kuhinjsko emailirano posodo.

Belgrad, 14. maja. Z odlokom prometnega ministra je dovoljen popust za prevoz živih rakov od vseh postaj v kraljevini do postaje Bled-jezero. Popust znaša pri pošiljkah blaga v kosih za brzo-vožno blago 25%, pri pospešenem vlaku pa 50%.

Belgrad, 13. maja. V imenu Nj. Vel. kralja Petra II. z ukazom kr. namestništva in na predlog ministra za ptt. so premešeni:

Na ravnateljstvo ptt. Ljubljana Vladimir Bajuk, višji pristav v sedni skupini na ravnateljstvu pošte Novi Sad; na pošto Ljubljana 2 Mirko Grošelj, višji kontrolor v sedni skupini pošte Maribor 2; na pošto Pluj Marija Mozetič, kontrolor 6. skupine na pošti Murska Sobota; v ministrstvo ptt. dr. Janko Tavzes, svetnik v 4. skupini 2. stopnje na pošti v Zagrebu.

Iz šole v bolnišnico

Ljubljana, 14. maja.

Pomladansko razpoloženje ima svoj vpliv tudi na mladino, v prvi vrsti na šolsko mladino. Saj ne bi bila pomlad, takra, kakršna je in kakršno jo poznamo, če ne bi temeljito preokrenila vse dejanje in nehanje ne samo narave, ampak tudi ljudi, posebno mladine.

In v takem pomladanskem razpoloženju pride večkrat do česa, do česar sicer nebi prišlo. Morda je ta pomlad večerj vplivala tudi na dva dijaka srednje tehnične šole, ki sta postala v šoli — najbrž med odmorom — silno agresivna. Tako hudo in trmasto sta si dopovedovala drug drugemu svoja stališča, da je bilo kar sumljivo. In res, kmalu so nastopile posledice takega mladostnega »dopovedovanja«: enega od obeh so s precejšnjo poškodbo pripeljali v bolnišnico

Togotni brezposelni

Sv. Ana v Slov. gor., 13. maja.

Preteklo nedeljo so se v gozdu, ki se nahaja nedaleč od vasi Nasove pri Apačah, sešli neki neznan brezposelni. Po številu jih je bilo pet. Od kod so prišli in zakaj, ni znano. V gozdu so nekaj časa posedali in se pogovarjali. Pri tem je eden od njih drugemu menda v šali očital, da mu je izmaknil predpasnik. Sala pa je bila nekoliko prehuda, ker je prizadeti skočil in pograbil za vrat očitalca. Začela sta se ruvati, vendar so borbo odločiti ostali, ki so posegli vmes. Vsi so začeli združeno udrihati po tistem, ki je spravljal vprašanje tatvine na dan. Z bunkami ga niso mogli ukrotiti, zato so pa kar potegnili svoje nože in ga oklali po vsem telesu. Ko je nesrečnik ležal že na tleh v krvi, so ga pustili samega in jo odkurili neznankam. Reče je imel še toliko moči, da se je priplazil do bližnje hiše v vasi, kjer so mu ljudje nudili prvo pomoč. Njegove poškodbe so hude in težke, vendar ni videti, da bi bile tudi smrtne.

Ljubljanskim sprehajalcem!

Mestno poglavarstvo razglasa: Dne 4. aprila 1936 je v mestni gozdni parceli na Drenikovem vrhu izbruhnil ogenj, ki so ga mestni gasilci sicer takoj pogasili, ki bi bil pa lahko povzročil občini precej škodo. Ugotovilo se je, da je najbrž kak sprehajalec vrgel v suho vejico in travo goreč ogorok cigarete in na ta način zaneetil ogenj. Mestno poglavarstvo opozarja sprehajalce po gozdnih sprehajališčih v Ljubljani in okolici, da vsakokrat skrbno ugasnijo cigarete, ker bi lahko iz male neprevidnosti nastala mestni občini in drugim gozdnim posetnikom ogromna škoda. Tudi pričakuje mestno poglavarstvo od meščanov, da sami čuvajo in pazijo na mestne nasade in gozde, ki so ne le v okras mesta, temveč tudi za zdravje mestnega prebivalstva potrebni in koristni. Mestno poglavarstvo opozarja, da bo proti vsakemu krivicu kar najstrožje postopalo po zakonu o gozdih.

Drobiž iz domovine

Tudi kače prinašajo zaslužek

Dom narodnega zdravja v Mostarju je za letošnje leto organiziral širno vse Hercegovine lov na strupene kače. Skalovita zemlja teh krajev je na takih kačah izredno bogata. Nemška tvrdka »Baier« iz Leverkusenja kupuje vsako množino strupenih kač, ker rabi njihov strup za izdelovanje serumu za injekcije proti kačjemu piku. Za revno prebivalstvo je ta lov dobrodošel, ker morejo zaslužiti včasih prav lepe denarje. Tako je lansko leto veliko kmetov in pastirjev zaslužilo tudi po več tisočakov.

Vodja doma narodnega zdravja v Mostarju je prišel čisto slučajno na to zamisel. Nemška tvrdka se je pred leti obrnila nanj z vprašanjem, če bi ji mogel preskrbeti večje količine strupenih kač. Dal odziv pri ljudih prav malenkosten. Pozneje je dal razglasiti tudi navodila za tak lov in cene. Vsi ljudje so bili prepričani, da si hoče neki gosposki človek na njihov račun privoščiti šalo. Kaj neki se more narediti s kačami? Vodja je moral iti sam na pot in zbirati kače. Obiskal je več vasi in plačeval za vsak lep primerke po petindvajset dinarjev. Na ta način je preprical kmete o resnosti svojih namenov. Kmalu je nastala prava organizacija, v vsaki vasi je bil zastopnik, ki je zbiral kače, jih odposiljal, a zraven moral biti izvežban v prvi pomoči v primeru kačjega pika.

Ko so kmetje za nabrane kače dobili svoje denarje, so se kar v velikih trumah vrgli na lov. Tako so že lansko leto odposlali preko 6000 kač, za kar so dobili 150.000 Din.

Nasilni odvetnik

V Petrogradu je stal te dni pred sodiščem nenavaden obtožene. Bil je to, tamkajšnji advokat, ki se je moral zagovarjati za nasilje, katerega se je oprijel, da je mogel ukrotiti neko svojo klijento.

Klijentka je prišla k svojemu odvetniku, ki jo je bil v vseh sodnih preizkušnjih zastopal že dolga leta, in ga zaprosila za pomoč, naj ji obrazloži razsodbo kasacijskega sodišča v nekem procesu. Čim pa je žena stopila v pisarno, je go odvetnik kar naštrel in ji pokazal vrata. Zenska se je po

Nož med žile

Ljubljana, 14. maja.

Ne mine skoraj tedna, da v Ljubljani ali njeni okolici ne bi zabeležili katerega izmed onih žalostnih slučajev, ki tako pogosto polnijo policijske analo ali pa bolniške kronike. V posledicah alkohola se križajo razburjeni duhovi in prečesto nastane iz najmalenkostnejših zadev pretep. Kar potem sledi, je že stara stvar, ki ne vzbuja več nobene pozornosti: pred hišo — vedno je to gostilna ali pivnica — se ustavi rešilni avtomobil, iz hiše pa privlečejo okrvavljenega moškega. Ta transport gre v bolnišnico, drugi pa navadno v spremstvu stražnika na policijo.

Tudi sinoči je prišlo zopet do takega dogodka, ki je sličen vsem dosedanjim. Dva stara znanca sta prišla navzkriž z besedami, potem pa je storilo svoje še vino, da je eden pognil nož ter ga zasadel med žile na roki svojega nasprotnika, 40 letnega čevljarja Janeza L. Moral je v bolnišnico, kjer so mu rano zašili. Zaradi večerajšnje malenkosti je prišel Janez ne samo do bolečin, ampak tudi do daljšega priišnega in nerentabilnega dopusta, ker ne bo mogel izvrševati svojega poklica.

Izlet zasebnih in trg. nameščencev

Ljubljana, 14. maja

Lepe majske dneve hočejo izrabiti tudi nameščenci, organizirani v Društvu združenih zasebnih in trgovskih nameščencev. To društvo priredi skoraj redno vsako leto skupne izlete, ki se jih članstvo radi družabnosti, ki vlada na teh izletih, prav rado udeležuje. Letošnji izlet priredi društvo prihodnjo nedeljo 17. maja, in sicer na Planino. Ljubljanci se odpeljejo v nedeljo zjutraj ob 5.30 do Trbovelj. Med potjo se pridružijo tovariši z ostalih krajev ob progi, posebno iz Litije. Iz Trbovelj grede potem skupno na Planino, kjer je v nedeljo tudi sv. maša. Za slučaj slabega vremena izlet odpade.

Celjski drobiž

Celje, 13. maja.

Zadnja pot najstarejšega Celjana, Danes, v sredo popoldne ob 5 je nasloplil najstarejši Celjan g. Skočir Jožef svojo zadnjo pot. K slovesu se je zbralo zelo veliko število Celjanov. Pokojni gospod Skočir je dočkal visoko starost, umrl je v 95. letu. Doma je bil s Tolminkeskega in je bil žilav kakor pravi tolminski puntarji. Do zadnjega je živel pri svojem sinu, ki živi kot upokojeni uradnik katastrske uprave v Celju. Zelo rad je pokojni čital katoliške časopise. Svoje otroke je vzgojil v slovenskem ter katoliškem duhu. Na zadnji poti ga je spremljalo veliko število primorskih rojakov ter prijateljev in znancev. V imenu primorskih rojakov mu je delegat iz Maribora tudi spregovoril ob odprtem grobu v slovo lepe besede.

Sestanek krajevne organizacije JRZ v Celju bo v petek, dne 15. maja ob pol 9 zvečer (po šmarčni poboznosti) v fantovski sobi v Domu. Na tem sestanku bo poročal g. minister n. r. dr. Kulovec iz Ljubljane o političnem položaju.

Usmiljenim srem. Uboga vdova odda svojega 15 letnega sina dobrih ljudem v oskrbo. Natančnejše podatke je dobili pri državni krajevni zaščiti dece in mladine v Celju, kamor naj se naslovijo vsa pisma.

Benko pride v Celje. Ze pred daljšim časom smo brali v časopisih, da bo otvoril v Celju trgovino mesnih izdelkov g. poslanec Benko iz Murske Sobote. Po takratnih poročilih bi se bilo moralo to že zgoditi — a so bile vesti preuranjene. Sedaj se pa stvar le približuje realizaciji, ker prezidavajo na Kralja Petra cesti lokal, kjer bo imel gospod Benko trgovino.

Lizol... Pri Skalni kleti je bila neka poročena žena lizol. Pa ni bilo nič hudega. Prepeljal jo so z rešilnim avtomobilom v bolnišnico in ji izprali želodec. Zdaj je že izven nevarnosti.

Zrtvi nesreče. Vodev Alojzija, žena brezposelnega žagarja iz Gotovelj, stara 45 let, je v lorek doma padla in si namolila levo roko. — Daciuj Tomažu, rudarju v pok. od Sv. Jederti pri Sv. Krištofu nad Laškim, je pri zagnju padel bukov štor na levo nogo in mu jo zlomil.

Predavanje »Akademske zveze«

Peto obletnico izdaje Pijevе socialne okrožnice »Quadragesimo anno« proslavi »Akademska zveza« s predavanjem g. urednika dr. Ahčina. Predavanje se vrši danes, dne 14. maja 1936, ob 8 zvečer v dvorani »Akademskega doma«, Miklošičeva cesta 5. Člani katoliških akademskih društev, udeležite se v obilnem številu sestanaka! Vljudo so vabljeni tudi starešine. — »Akademska zveza«.

Maribor

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Cetrtek, 14. maja ob 20: »Tuje dete«. Red B.
Petek, 15. maja: Zaprt.
Sobota, 16. maja ob 20: »Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron«. Znizane cene.
Nedelja, 17. maja ob 15: »Otroška plesna prireditev zagrebške plesne šole Mercedes Goritz-Paveličeve«.
Ob 20: »Kariera kanclista Winziga«. Zadnjič. Globoko znizane cene.

Lekarne. Nočno lekarniško službo vršita Mavčeva lekarna »Pri zamorcu« v Gosposki ulici in Vavpetova lekarna »Pri angelju varhu« na Aleksandrovi cesti.

SSK Maraton. Seja upravnega odbora bo v ponedeljek, 17. t. m. ob 20 v običajnih prostorih.

Da se prepreči pijančevanje in izgrede vojaških rekrutov ob priliki vpoklica v stalni kader, je predstojništvo policije odredilo, da se dne 6. in 7. junija vojaškim obveznikom v Maribor ne smejo točiti in prodajati alkoholne pijače.

Praga, 14. maja. m. V največjem dežju se je včeraj vršila tukaj nogometna tenka med Liverpoolom in kombiniranim moštvom Sparte-Slavije. Tekm ošo že težko pričakovali in se je zbralo zaradi tega v stadionu okrog 13.000 gledalcev. Napeta borba se je končala z rezultatom 4:2 (1:2) za goste. V prvem polčasu je bilo česko moštvo v premoči, toda sčasoma so osvojili teren Angleži ter so po odmoru ne samo izenačili rezultat, marveč dali nadaljina dva gola ter s tem odločili zmago za sebe.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, četrtek, 14. maja: Bonifacij.
Jutri, petek, 15. maja: Zofka.

Lekarne. Nočno službo imajo: dr. Kmet, Tyrseva 41, mr. Trnkoczy ded. Mestni trg 4 in mr. Ustar, Selenburgova ul. 7.

Kaj bo danes

Mestni dom na Krekovem trgu: ob pol 20 javno zborovanje staršev. Razprave o podzavljenju mestne ženske realne gimnazije in o prenapolnjenosti po ljubljanskih srednjih šolah.

Salezijanski mladinski dom: po šmarnicah predavanje Stefana Temlina o skrivnostih življenja. V okviru dekl. odseka.

Društvena soba Sv. Peter: ob 8. sestanek s predavanjem g. Žužka o nacionalnem socializmu v Nemčiji. V okviru fant. odseka.

Društvena soba Sv. Jakob: po šmarnicah sestanek fant. krožka s predavanjem prof. dr. Grivca. Po predavanju razgovor radi izleta.

Na Trsat in na čarobni otok Rab (8 ur vožnje po morju) se odpeljejo romarji o binkošti. — Do 15. maja je znižana cena 140 Din; pozneje 20 Din več. Stajerci, ki se vozijo s posebnim vlakom samo od Zidanega mosta, plačajo 25 Din manj. Džaki, vajenci in otroci pa plačajo: iz Ljubljane 120 Din, iz Zid. mosta 110 Din. Podrobna pojasnila pošlje pisarna »Po božjem svetu«, Ljubljana, Sent-peterska vojašnica.

Modna revija otrok ne bo samo ljubka prireditev naših malčkov, temveč bo istočasno pokazala mamicam in pa tudi modnim trgovinam in krojačnicam, kako je treba otroka oblačiti, da obleka ni predraga, otrok pa da je oblečen čedno in prikopno. To danes res ni lahka stvar. Revija priredijo otroci, ker hočejo s svojim nastopom pod gestom »otrok za otroka« tudi prispevati v svrhe Protituberkulozne zveze, katere hoče posebno pozornost posvečati borbi zoper jetiko med šolsko mladino. Zato je obisk revije plemenita dolžnost vseh, ki jim je zdravje otrok, naše bodočnosti pri sre. Revija se vrši v soboto, dne 16. t. m., ob 8.30 v dvorani Delavske zbornice. Predprodaja vstopnic od 4—10 Din je v trafikah na Miklošičevi cesti (OUZD) in na Tyrševi cesti (Matjanova hiša).

Ministrstvo prosvete je izdalo odlok, s katerim narača šolskim upraviteljem, da sodelujejo pri vseh akcijah v Protituberkuloznem tednu zlasti pri nabiranju denarnih sredstev. Šolsko upraviteljstvo je pooblašeno, da k nabiranju denarnih sredstev pritegnejo tudi odrasle učence in učenke. Radi tega ni nobene ovire, da učiteljstvo ne bi sodelovalo. To ne velja samo za osnovne šole, temveč tudi za srednje šole.

Belgrajska Politika je prinesla dne 16. marca letošnjega leta izpod peresa glasbenega kritika dr. Milojke Milojevića obširno oceno o koncertu zagrebškega akademškega zbora Mladost-Balkan v Beogradu, kjer pravi med drugim: Moski zbor Mladost-Balkan je eden najboljših, kar jih imamo. Zvok zbora je sočen in v barvi jako zanimiv. V njem se zrcalijo vse karakteristike barve zvoka posameznih glasovnih skupin moškega zbora. Pelje Mladost-Balkana je polno ritmičnega pulza in akademiške dovršenosti. Prav srečni smo bili, da smo zopet slišali tako izvrsten zbor pod še bolj izvrstnim dirigentom Jakovom Golovcem. Ljubljancem prosimo, da se odzovejo vabilu zagrebškega akademškega zbora ter napolnijo jutri zvečer veliko uniionsko dvorano, ker začne koncert točno ob 20. uri. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice.

Večer otroka je naslov zanimivi prireditvi v Protituberkuloznem tednu. Vrši se bo v soboto, 16. maja t. l. ob 18.30 v dvorani Delavske zbornice s prav pestrnim sporedom. Sedeži po 10, 8 in 6 Din, stojišča po 4 Din. Vstopnice so v predprodaji v trafikah OUZD na Miklošičevi cesti in v trafikah na Tyrševi cesti (Matjanova hiša).

Otroški sejem na verandi restavracije »Zvezda« v nedeljo 17. maja t. l. obeta biti zelo dobro obiskan, saj so vse prireditve Protituberkulozne zveze v letošnjem protituberkuloznem tednu pod pokroviteljstvom g. bana dr. Marka Natlačenca. Vsak naj tedaj pride, ki ima kolikaj smisla za ročne izdelke naše dece. Predstavniki oblasti naj sejm počaste s svojim obiskom, mamicam in atekim naj pa pripeljejo svojo dečo, da bo videla, kaj vse znajo njihovi tovariši! Zelo zanimive bodo razne slike, izdelki iz keramike, izdelovanje čipk in butare, pa tudi razstavljeni predmeti raznih ljubljanskih trvd. Vstopnina 6 Din za odrasle, 3 Din za otroke. Pridite!

Izlet v dolino gradov

Izlet v dolino gradov (Novomesto—Kostanjevca) priredi dne 14. junija t. l. Udruženje železniških uradnikov v Ljubljani, ki kateremu vabi vse ljubitelje lepe Dolenjske. Pokroviteljstvo nad izletom je prevzel predsednik novomeške občine g. Pantič Josip ter s tem prav izdatno poudaril propagandni pomen izleta. Stroški izleta na osebo znašajo iz Novega mesta 45 Din, iz Ljubljane 90 dinarjev, iz Zagreba 80 Din, iz Trčica oz. Kranja 100 Din, a iz Maribora pa dva dneva 250 Din, v katerih vsotah je predviden prevoz in prehrana. Prevoz se vrši z železnico oz. avtobusom.

Opozarjamo vse, ki se zanimajo za to edinstveno izletno priliko, da bo o okvirju radijskega večera dne 16. junija predaval g. V. Pirnat, znani propagator Dolenjske, o lepota Dolenjske in starodavnih krasotah doline gradov v zvezi s petjem in godbo.

Prijave za izlet sprejema Udruženje železniških uradnikov v Ljubljani in Putnik v Ljubljani, Mariboru in Zagrebu.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Drama. Začetek ob 8. uri

Četrtek, 14. maja: »Gozd«. Red Četrtek.

Opera. Začetek ob 8.

Četrtek, 14. maja: »Pesem ljubezni«. Red Sreda.
Petek, 15. maja: »Lucia di Lamermoor«. Red Četrtek.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Četrtek, 14. maja. 12 Operni spevi (plošče). — 12.45 Vremenska napoved, poročila. — 13. Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15 Radijski jazz. — 14 Vremensko poročilo, borzni tečaj. — 18 Razlaga in predavanja Beethovenove sonate op. 27 št. 2 v cis-molu (gig. Jadviga Poženelova). — 18.40 Slovensčina za Slovence (gosp. dr. Rudolf Kolarič). — 19 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. — 19.30 Nacionalna ura: Jugoslovanski sokoli ne so olimpijski ognj! preko Jugoslavije (Hrvoje Macanović — Zagreb). — 20 Koncert poveljskega zbora »Can-kara«. Vodi Kristo Perko. — 20.45 Koncertni ples (plo-

Avtomobili dosegli brzino letal

Dirka za rekorde In milijone

V nedeljo se je vršila druga velika avtomobil-ska dirka v letošnjem letu. Ta velika dirka je bila 20 km od Tripolisa na cesti, ki je bila dolga 13.1 km in je imela obliko trapeza. Progo je bilo treba prevoziti 40 krat in je dolžina cele proge znašala 524 km.

Na štartu je bilo 26 najboljših dirkačev, imena ki so poznana vsem avtomobilskim firmam. Rosemayer, Stück, Varzi, Chiron, Caracciola in Fagioli. Ker je bil leteti štart, se je kmalu veriga avtomobilov razlegnila v dolgo vrsto, zlasti ker so vsi dirkači začeli s peklenskim tempom. Na vodilno mesto je takoj prišel novi 2 cilindrski tip Alfa Romeo, ki ga je vzel Ruvalasi. Podil je ves čas, do 25 runde, tedaj se mu je pa pripetila nesreča in je moral na avtomobilu izmenjati obroč. Prvih 10 rund — torej četrtino proge — je prevozil v času 37 minut in s tem dosegel 212.280 km povprečno na uro; na polovici proge pa je vozil Stuck na Auto-Union 1 : 15 minut. Njemu je sledil Varzi v presledku pol minute, potem je bil Caracciola kot peti skoraj dve minute zadaj. Na drugi polovici proge se je pa najbolj pokazalo, koliko zdrži posamezni avtomobil in koliko vozniki. Od 26 avtomobilov, ki jih je bilo v začetku tekme, jih je ostalo na progi samo še dvanajst. Po trideseti rundi je bila slika še vedno precej ista. Varzi, Fagioli in Caracciola še vedno vodijo. Vsi štirje na avtomobilih nemške znamke. Za njimi je bil še le

Nuvolari, kot prvi Italijan na italijanskem avtomobilu. V zadnjih desetih krogih se v začetku stanje ni prav nič spremenilo. Proti koncu pa je pritisnil zlasti Hans Stuck na Auto Unionu, ki je postavil v eni predzadnji rund na 13 km bajen čas. Prevozil jih je v treh minutah in 47 sekundah, kar pomeni, da je vozil teh 13 km povprečno 227 km in 400 m na uro. Prav ta tvegani poskus ga je postavil skoraj na prvo mesto. Zmagal je Varzi na Auto Unionu, ki je porabil za 524 km dolgo progo dve uri, 21 minut in 25 sekund. Povprečna hitrost 207.800 km na uro, kar odgovarja povprečni brzini vojaškega letala — to je naravnost bajna hitrost.

Kladivo 50-61 m

Našega Stepišnika in tudi druge, ki se zanimajo za lahko atletiko bo prav gotovo zanimalo, da je na nedeljskem medklubskem mitingu dveh praških univerz izboljšal študent tehnike Knotek češkoslovaški rekord v metu kladiva. Z metom 50.61 je popravil rekord za cel meter 60 cm. Prejšnji rekord, ki ga je branil tudi Knotek, je bil 49.01 m. Tudi drugo placirani Elias je popravil rekord in vrgel kladivo 49.45 m. — Po tekmi se je Knotek popravil z metom 50.69 m rekord še enkrat. Slednji pa seveda ne bo priznan. Ob isti priliki je skočil Galanda tudi 185 cm visoko.

Zgodba o ciganki - čarovnici

Devet žrtve pripravila ob 9000 Din. — Obsojena na 2 leti robije.

Ljubljana, 14. maja.

Dvorana št. 79 se ni doživela tako teatralne in vesele obravnave. Pred 3 sodnike je stopila ciganka, tip ženske, ki človeka že po svoji zunanosti zainteresira. Živobistrih oči. Cnih las, spletenih v dolgo kito. Na glavi živopisano svileno ruto. Opis take ciganke beremo v ciganskih romanih. Krilo prav takih živih barv, ki so prelivalo od rdeče do modre in rmenca. Na nogah rjave čevlje. Tam v klopih za občinstvo pa je ždel močan, širokopleč cigan, elegantne zunanosti. Molče je sledil toku obravnave. Ciganka je uporabila vse svoje čare, da bi sodnike premamila. Zaman.

Ana Nikoličeva, stara 45 let, doma iz zagrebške okolice, je živela od sleparij in vedeževanja. Žrtve si je iskala tako na deželi, kakor tudi v mestu. Niso ji nasledili samo lakoherni ljudje, marveč tudi elegantne dame.

Državni tožilec dr. Hinko Lučovnik je Anko obtožil zločina goljufije in vedeževanja v 9 primerih, ko je žrtve oškodovala za 9045 Din. Po prečitani kratki obtožnici je predsednik malega senata g. Fran Kovač pripomnil:

»Vstanite! Razumete, česa ste obtoženi...? Pravijo, da ste prorokovala srečo in varala ljudi...« Lepo prosim, visoki senate, nikdar in nikakor ne. Prstane sem dobila v dar. Bum sve lepu povedala, morate mu slušati. Je posegla vmes obtoženka. Predsednik ji je nato predložil posamezne slučaje goljufije. Vse je tajila, zanikala. Priznala je samo neko malenkost. Tu in tam je bila zelo sramežljiva.

Kaj pripovedujejo priče

Priča Breznik Rafael: »Ta je bila prava. Carala in šale je zbijala. Kravo mi je hotela ozdraviti. Vzela jajce in nato rekla: »Črn zob« je notri! Coprala je naprej. Govorila je neke besede tako, da je poleg bolne krave kokaš crknila. Pravila mi je, da bom hudo nesrečen, če ji ne dam denarja. V očetov jopič ja zašila 200 Din. Potem mi je rekla, da naj grem jopič ob 2 ponoči točno pogledat. »Notri bo več denarja. Nikoli ne bo zmanjkalo,« je meni pripomnila. Ko sem pozneje pogledal, je bil notri papir. Njega je oškodovala za zlatnino in gotovino. Škoda ima 960 Din.

Ciganka Anka vsa gorčena: »Nikdar nisem bila tam. Ga ne poznam, visoki senate.« Ta rečen se je ponavljal pri vsaki priči.

Popolnoma ga je omamila

Druga priča France Starič iz Ljubljane je obširno pripovedoval, kako je prišla ciganka k njemu in ga omamila. Med drugim je omenil: »Okoli obraza je švigala z rokami in nekaj govorila. Po nujala mi je korenince. Postal sem brez volje. Če bi imel milijon, pa bi ga ji takrat dal. Nobenega

odpora nisem imel proti njej. Ubogal sem jo kot otrok. Se molila sva z ženo. Ob vso zlatnino sva bila. Zena se je nato tolažila: »Brez zlatnine sem prišla na svet, brez nje bom odšla v grob.« Meni je postalo prav slabo. Bilo je dopoldne in šele ob 3 popoldne sem se zavedel. Oba sta ji dala zlatnine za 2900 Din.

Državni tožilec: »Veliko moč je imela ciganka.« Obtoženka: »Visoki senate! Nisem bila pri njem. Ga ne poznam. Samo sebe sem prevarila.« Zena Marija: »Vso zlatnino sem ji dala.«

Naslednja priča Mladič Marija iz Gor. Šiske je slično opisala, kakšne čarovnije in ceremonije je delala pri njej. Njo je oškodovala za zlat prstan, vreden 300 Din.

Priči Zupan Tereziji, služkinji v Laškem, je pravila, kako je nesrečna in da ji bo ona pričarala srečo. Dala ji je 250 Din. Predsednik: »Ne glejte jo, drugače vas bo znova začarala.« Priča: »Zmešala me je. Svečo mi je dala poduhati.«

Lahko se ji zaupajo milijoni

Priča Alojzij Leskovšek, inteligenten mož je v markantnih stavkih očrtal vse cigankine čarovnije. Njega je oecigalila za 405 Din, ker mu je izvalila srajco, hlače, robec in 50 Din gotovine. Govorila mu je: »Donašam vam novce sreče. Meni se lahko zaupajo milijoni.«

Priča Antonija Gračner, energična posestnica je bila ob 3 zlate prstane, ki jih je 32 let nosila. »Se danes ne morem razumeti, kako me je prentalala« je končala in zamahnila proti ciganki s krepko roko.

Zupanc Dragica kot priča pove, da jo je oškodovala za zlatnino, vredno 1400 Din in 150 Din gotovine. »Prišla bo sreča. Drugi dan ti jo prinesem. In omamila me je.«

Priča Pečnik Pavla je kratko povedala, kakšne ceremonije je delala pred njo s svečo. Ciganka je vse ubogala. Pečnikova trpi 2200 Din škode. Zalostno je pristavila: »Bila sem brez odpora. Se nikomur nisem naselala. Zal tej ciganki.«

Mesarski pomočnik Srečko Frantar, ki mu je ciganka napovedala srečo v ljubezni, je oškodovan za 20 Din in 1 robec.

Prav pisan je ciganski kazenski list. Bila je že večkrat kaznovana zaradi sličnih sleparij in manjših tatvin. Lani v Celju na 3 mesece strogega zapora.

Strožja sodba

Mali senaat pa je večer izrekel strožjo sodbo. Anka Nikoličeva je bila obsojena zaradi omenjenih goljufij in vedeževanja na 2 leti robije. Po daljšem obotavljanju je ciganka kazni sprejela. Preiskovalni zapis od 3. januarja naprej se ji šteje v kazni.

To je daljša zgodba v pouk lakohernemu občinstvu, da naj se varuje cigank-vedeževalk.

Za takojšno sanacijo bratovske skladnice

Trbovlje, 13. maja.

Ze nad deset let vrši rudarsko in plavžarsko delavstvo velike borbe za doseg saniranja bratovske skladnice. Ze vagone papirja so porabile rudarske strokovne organizacije, Delavska zbornica, rudarsko glavarstvo in Glavna bratovska skladnica, ko so izdelovali razne osnutke, resolucije in drugo za pravično in res temeljito rešitev tega problema, ki globoko zadeva zavarovance same, občine, banovino in tudi državo samo. Ves problem bratovske skladnice pa se je dosedaj reševal le ob kakih državnoborskih volitvah. Skoro vsi pravilniki in uredbe so bili izdani le vsakokrat nekaj dni pred volitvami od ljudi, ki so imeli le namen, da s tem pridobe volilce za poedine liste in programe. Vsa taka rešitev, pa je bila do skrajnosti zgredena in je morala brezdomno priveriti stanje bratovske skladnice na rob propada, kar se je tudi zgodilo. — Vse dosedanje sanacijske uredbe niso prinesle skladnici prav nikakega izboljšanja. Nasprotno smemo trditi, da so vrgle skladnico v še slabše stanje, pri tem so utrpeli škodo v prvi vrsti zavarovanci in poleg tega tudi podjetja, katere dajejo svoj odstotek k zavarovanju.

Pred nekaj dnevi smo čitali v časopisju, da je sedanja Stojadinovičeva vlada pristopila k rešitvi te prepotrebne panoge zavarovanja, kar je

še). — 21 Koncert Radijskega orkestra. — 22 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda.

Drugi programi

Četrtek, 14. maja. Beograd: 19.50 Opera »Turandot« na ploščah. — 21. Koncert pevskega društva »Obelje«. — 20.30 Radijski koncert. — Zagreb: 20. Prens iz Beograda. — 22.15 Plesna glasba. — Dunaj: 20.45 Zabayni koncert radijskega zbora. — 22.10 Kvintet (violini, viola, čelo in klavir. — Bratislava: Zbor »Sveta dova« poje. — Budimpešta: 20.10 Koncert pevskega društva iz Kečkeneita. — 21.25 Šale na ploščah. — Praga: 19.30 »Dve vdovi«. — 22.15 Orkester poštnih uslužbencev. — Varana: 20. Koncert solistov. — 21.35 Naše pesmi (vokalna glasba). — 22.30 Orkester »Columbi« (plošče). — Rim-Bari: 19.45 Raznovrstna glasba. — 20.40 Komedija. — Trst-Milano: 21.30 Prens iz opere. — Köln: 19.45 Slike naše dobe. — 20.10 Zabayna komorna glasba. — Berlin: 19.15 Klavirska glasba. — Stuttgart: 21.30 Klavirski koncert. — Monakovo: 20.10 Komedična opera »Brive« iz Bagdada.

Kdo je tujec med nami!

Ljubljana, 14. maja.

Zdravje otrok bi moralo spadati k osnovnim točkam našega ljudsko-zdravstvenega programa. — Po vojni so vse države obrnile svojo pozornost na otroke, na njegov duševni in telesni razvoj. Tudi Jugoslavija ni smela in ni mogla stati ob strani in prepustiti otroka samemu sebi. Toda ravno v skrbi za zdravje otroka smo ostali daleč zadaj. Zdravstvene ustanove, ki imajo v prvi vrsti služiti zdravju otroka, so tako maloštevilne in tako nezadostno opremljene z vsem potrebnim, da svojim nalogam niti zdaleka niso kos. Zdravstvena politika ne seže v vas, delavski revirji nimajo ničesar, šolske poliklinike morejo storiti le malo. Pri tem stanju stvar je delo Protituberkulozne zveze in njenih dispanzerjev prav posebne važnosti. Dispanzerji vrše zgodovinsko zdravstveno misijo za našo šolsko mladino. Skrb za zdravje mladine je dobila po dispanzerjih stvarno koristno vsebino. Zdravniki dispanzerjev so temeljito preiskali desetisoče šolske mladine, vzeli v evidenco bolehnne, odločili od zdravih bolne, dispanzerji so realizirali osnovno zahtevo šolske higijene: preiskani so bili tudi vsi učitelji. Dijaki imajo jamstvo, da stanujejo v zdravih, neokuzenih stanovanjih. — Protituberkulozna zveza je v kratkih letih svojega obstoja na polju zdravstvenega skrbstva za mladino storila ogromno in neprecenljivo važno delo. Dispanzerji pa svoje-ga dela niso omejili samo na mladino. V teh zdravstveno-socialnih ustanovah so dobili pomoč kmetje, kmetске dekle in hlapci, obrtniki, mnogi reveži neznanih poklicev.

Ko se v tih dneh Protituberkulozna zveza obrača na našo javnost za materijelno pomoč, da more svoje delo nadaljevati, istočasno pa tudi izpopolnjevati, ne sme v javnosti zadeti na nerazumevanje, ne negodovanja ali morda celo na zabavlaško kritiko. — Protituberkulozna zveza je s svojim delom dokazala, da je ona vredna vsestranskih simpatij in pomoči javnosti, ona je naša največja in najaktivnejša privatno ljudsko-zdravstvena organizacija, ki hoče čuvati najdražje človekovo bogastvo, njegovo zdravje. Dosedaj smo tiho in nevidno, z največjim naporom svojih sil organizirali delo in zbirali sredstva. Široke javnosti za pomoč dosedaj nismo prosili. Zato je naša prošnja sedaj tembolj upravičena in moralno utemeljena. Kdor bo daroval, more imeti zavest, da daruje organizaciji, ki vrši v narodu eno najlepših in najboljšežnejših nalog, in pa, da daruje organizaciji, ki nudi popolno jamstvo, da bodo darovi uporabljeni tam, kamor so namenjeni. Narod mora z razumevanjem za potrebe protituberkulozne skrbstva pokazati in dokazati, da ljudsko-zdravstvene probleme šteje med osnovne predpogoje za svoj gospodarski in kulturni napredek. Narod, ki se zanemarija zdravstveno, ne more imeti gospodarskih načrtov, ne kulturnih idealov, v njem morajo opešati tudi vse moralne sile, ki dajejo življenju pogojsko moč. —

Protituberkulozna zveza je odkrila mnogo gorja in trpljenja. Ona odkriva naše najstrašnejše gorje: jetiko. Ta je skrita in tudi, kadar po mestnih cestah hodi se potuhnjeno skriva. Iz tega gorja in trpljenja je začel naš domovni klic bolnih in obupanih po zdravju. Zdravje je kakor domovina, bolezen je kakor smrt. Kdo hoče biti gluh, da ne sliši obupnih klicev po zdravju? — Kdo je v sebi izgubil vsako moralno in zafri vse sledove dostojanstva človeka, da ne bi razumel, kako sveta je dolžnost vsakega posameznika, da sodeluje pri povzdigi ljudske zdravstvene kulture? Zdravstvena kultura je najbolj viden zunanji znak splošne kulture naroda!

Ker gredo naša stremjenja za ocvanje narodnih najdražjih dobrin, smo moralno upravičeni, da od vsakega posameznika zahtevamo aktivno sodelovanje. V obrambi najdražjih ljudskih dobrin smo upravičeni postaviti zahtevo: od hiše do hiše, od posameznika do posameznika se mora razvijati nabiralna akcija za sredstva v borbi proti jetiki, ki je naša strašnejša ljudska bolezen. Kdor bi dar odklonil, se je sam izobčil iz naše ljudske skupnosti, on neče biti član naše kulturne slobodnosti, on je tujec med nami! V dneh, ko narod svoje misli posveča svoji sreči, ki je v zdravju doma, ne sme biti nikogar, ki bi zakrnjenega srca še le mimo pobožnih duš, ki molijo in delajo za zdravje bolnih. V teh pobožnih molitvah ni skrita sentimentalnost, v njih se z visokom izraza volja, po življenju, po sreči in miru na tem svetu! Do te sreče ima vsakdo izmed ljudstva pravico!

Protituberkulozni teden traja od 17. do 24. maja. Ti dnevi so zgodovinski dnevi v naši zdravstveni politiki. Ti dnevi so za narod preizkušnja, kako je sposoben skrbeti za svojo bodočnost.

Otvoritev protituberkuloznega tedna

Ta otvoritev ne bo imela na sebi znakov razkošne slavnosti ali bobnenih manifestacij. Bilo bi pa v redu, ako bi prvemu vseljenskemu gibanju, ki se izraža v hotenjih in prizadevanjih, kako zaje-ziti divjanje najnevarnejše ljudske bolezni, jetike, dali slavnostnoje zunanjo obliko in ga spremljali z bučnejšo reklamo; toda naše moči so skromne in naša sredstva so nezna. Prepričani smo, da bo ljudstvo ravno v tihi skromnosti nehoti zasluilo vso veliko važnost in pomen, ki ga ima Protituberkulozni teden za naše ljudsko-zdravstvene potrebe. Skromnost otvoritve Protituberkuloznega tedna bo že sama na sebi klic vsem, ki so zdravi, da pomagajo bolnim. Za otvoritev protituberkuloznega tedna je Protituberkulozna zveza organizirala »Otroški sejm« na vrtni verandi restavracije »Zvezda«. Otrok naj z otvoritvijo svoje posebne prireditve istočasno otvori protituberkulozni teden, da tako simbolično izrazi velik smisel tega tedna: da so naša zdravstvena prizadevanja predvsem namenjena otroku, mladini »Otroški sejm« bo svojevrsna prireditev otrok, ki naj z delom svojih nežnih rok kličejo širrom domovine: Pomagajte malim!

Otroci se bodo enkrat skušali sami uveljaviti na sejmskem vrvenju. Da bo prireditve čim bolj domačega značaja in vedra, bodo otroci opravljeni v narodne noše. Tako bodo kot knežiči gospodari razstavljali svoje prideleke, kot gostilničarji prodajali vino in jastvine ter se tudi drugače postavljali v vseh mogočih funkcijah »velikih«. S tako pristno otroško prireditvijo bodo tudi otroci svoje prispevali za svoje prijatelje, ki bolehalo po zduhlih stanovanjih in trpe pomanjkanje. Istočasno z otvoritvijo »Otroškega sejma« bo tudi svečana otvoritev Protituberkuloznega tedna. Ta otvoritev bo v nedeljo 17. t. m. ob 9 v vrtni verandi restavracije »Zvezda«.

»Otroški sejm« bo dostopen javnosti samo v nedeljo od 9 dalje. »Sejm« in protituberkulozni teden bo otvoril ban dravske banovine g. dr. Marko Natlačen. Občinstvo naj se udeleži otvoritve že radi tega, da tako s svojo mnogostevilno navzočnostjo poudari važnost protituberkulozne skrbstva.

Naročajte „Slov. dom“!

Pred novim presenečenjem v mednarodni politiki

Nemčija in kolonije

Nemčija postopno, korak za korakom odstranja vse obveznosti, ki izvirajo iz mirovnih pogodb. Od plačilnih obveznosti za vojne dolgov gre vrsta nemških kršitev preko oboroževanja, preko uvedbe splošne vojaške dolžnosti do zasedbe Porenja. Nadaljna točka v tem nemškem programu, so kolonije. Nobenega dvoma ni, da bo Nemčija skušala tudi v tem vprašanju doseči svoje resnične ali namišljene pravice.

Ni sumnje, da je željo za kolonijami izževal v veliki meri tudi širjenje italijanske moči v Vzhodni Afriki. Ko je izbruhnila abesinsko-italijanska vojna, se je začelo vprašanje, ali naj tiste države, ki nimajo kolonij, da bi dobivale iz njih surovine za industrijo, dobe v ta namen nekaj prekomorskih posestev od držav, ki nimajo dovolj kolonij.

Toda nemške zahteve do kolonij, je italijansko poželjenje samo prebudilo. Po svojem izvoru in bistvu so te zahteve veliko starejše.

Hitler zahteva kolonije

Vodja nove Nemčije, Adolf Hitler v začetku ni bil pristaš misli, naj Nemčija širi svojo oblast v kolonijah. Njegovi osvojevalni načrti so se gibali okoli neposrednih sosedov Nemčije ter se ravnali po stari nemški težnji, ki je hotela prodirati na Vzhod.

V tem oziru je Hitler nadaljeval smer, katero je zavzemal kancler Bismark. Ta je bil sovražnik vseh kolonijalnih pustolovščin, s katerimi se Nemčija oddaljuje od svojih pravih nalog. Zdelo se mu je, da se bo Nemčija zaradi tega zapletla v kolonijalne spore, ki ji ne bodo prinesli nobene koristi, pač pa bodo škodili širjenju nemške moči v Evropi.

To stališče je zastopal Hitler še v svoji idejni knjigi »Mein Kampf«. Od tedaj pa do danes, so se pa njegovi zunanji politični nazori zelo spremenili. Kakor je za Bismarkom prišel oblastni cesar Wilhelm, ki je dejal, da je bodočnost Nemčije na morju, tako je tudi narodni socializem s Hitlerjem vred v desetih letih naredil velik idejni skok v tem vprašanju.

Hitler je v svoji knjigi napisal stavek: »Po mojem mnenju bi bila predvojna Nemčija naredila boljše, da bi se bila odrekla nekoristni kolonijalni politiki, da ne bi vzdrževala take ogromne vojne in trgovske mornarice in da bi se bila združila z Anglijo proti Rusiji.«

Zahtevo po kolonijah označa Hitler naravnost kot judovsko politiko, ki ima namen, da povojno Nemčijo spet spre v Anglijo leta 1934. je v nekem intervjuju za angleške liste Hitler slovesno izjavil, da Nemčija niti malo ne misli na to, da bi se spuščala v kake kolonijalne pustolovščine. Dejaj, da so bile kolonije za predvojno Nemčijo drag luksuz.

Nagla politična sprememba

V dobrem letu dni, pa se je nemški kancler v tem vprašanju docela izpremenil. Da se je zgodilo, je treba iskati vzroka v italijanski ekspanziji in pa v pomankanju surovin za nemško industrijo. Brž, ko je Hitler svoje mnenje izpremenil, je njegov namestnik Rudolf Hess izjavil, da je treba Hitler-

jeve besede o luksuzu razumeti tako, da pomenijo kolonije luksuz za nove lastnike, ne pa za Nemčijo. Jasno, da se je od tedaj začela v Nemčiji velika propaganda za vrnitev kolonij. Bivši kolonijalni vojniki, naselniki itd., ki prebivajo največ v velikih pristaniščih Bremenu, Hamburgu, itd. so se takoj začeli organizirati. Osnovani so več zvez, tako »Nemsko kolonijalno ligo«, »Zensko kolonijalno zvezo«, »Združenje kolonijalnih veteranov«, »Zensko zvezo Rdečega križa za Nemce v prekomorskih deželah«. Vse te zveze so začele veliko propagando za kolonije pod geslom »Množenje prebivalstva, zemlja, surovine«.

Statistika v službi propagande

Nobene propagande pa ni brez števil. Zaradi tega so te organizacije takoj prišle na dan z dokazi, da je Nemčija pri svojem gospodarstvu preveč odvisna od uvoza surovin, da bi mogla živeti brez kolonij. Uvoz surovin znaša okrog dve milijardi mark letno. Prejšnja leta je ta številka dosegla celo pet milijard. 1933. je Nemčija uvozila palmovega olja za 80 milj. mark, volne za 86, tobaka za 120, kave za 125, bombaža za 307 milj. mark. Približno tretjina teh uvoženih surovin izvira iz Afrike, kjer je Nemčija izgubila svoje najvažnejše kolonije. Druga njena posestva v Oceaniji itd. zaradi oddaljenosti niso gospodarsko dosti pomenila in tudi danes ne pomenijo.

Če bi Nemčija imela te kolonije, bi lahko 600 milijonov mark za uvoz surovin plačala v svoji valuti. Tako pa mora plačevati v tujih valutah. Kar povzroča neprestane težave v njenih finančah. Kolonije bi lahko svoje blago prodajale za marke, s katerimi bi nakupovale druge potrebščine od nemške trgovine in industrije. Nemčiji bi ne bilo treba njenih industrijskih proizvodov s težavo prodajati v inozemstvu, velikokrat pod ceno, da si nabavi devize za svoje nakupe v inozemstvu. Zaradi tega je razumljivo, zakaj je dr. Schacht postal največji pobornik kolonijalne propagande. On je tisti, ki mu vprašanje deviz v Nemčiji najbolj boli lase.

Ni mogote zanikati, da je nemški izvoz z izgubo kolonij zelo oškodovan. Pred vojno je trgovina Nemčije z njenimi kolonijami znašala 54 milij. mark, zdaj pa komaj 3 milijone. Njen izvoz v te kolonije je znašal okrog 80% vsega blaga, kar so ga potrebovale iz inozemstva. Zdaj pa znaša komaj 15%. Če bi Nemčija imela svoje kolonije bi se število njenih nezaposlenih zmanjšalo prvi dan za pol milijona. Toliko ljudi bi namreč dobilo dela pri upravi kolonij. Izvoz v kolonije pa bi se dvignil za pol milijarde mark.

Tega se Nemci dobro zavedajo. Zavedajo se pa tega tudi zmagovalci iz svetovne vojne, saj je jasno, da so kolonije edina škoda, ki jo Nemčija po svetovni vojni še trpi. Plačilo reparacij se je itak odrekla.

Nov kolonijalni zemljevid sveta

V zvezi s temi sanjami o kolonijah, torej ni čudno, da Nemčija dokazuje, da ima večje pravice do kolonij, kakor Italija. Zato je v obema rokama sprejela izjavo bivšega angleškega zun. ministra

Samuela Hoarea o boljši razdelitvi surovin med evropske države.

Profesor frankfurtskega vseučilišča, dr. Ulrich Noack je nekemu angleškemu listu takoj narisal nov kolonijalni zemljevid sveta, ki bi odgovarjal po njegovih trditvah pravi razdelitvi sveta po plemenih. V resnici pa ta razdelitev odgovarja samo nemškemu zahtevam. Plačala naj bi nemške kolonijalne račune Francija, zato da bi angleška trgovska čustva ne bila užaljena.

Z ozirom na to delitev sveta, je zanimivo, da je dr. Noack Eritrejo do morja poklonil Abesiniji. Vso južno polovico pa italijanski Somaliji, katero je razširil še na angleško Somalijo. Francija bi morala Italiji odstopiti nekaj ozemlja v zaledju Tripolisa. (Cadsko jezero), podariti bi ji pa tudi morala Madagaskar. To se pravi, da bi Francija največ izgubila; Nemci bi oslabil s tem svojega največjega sovražnika.

Z ozirom na to, kako je bil razdeljen plen v svetovni vojni, je taka ureditev sveta, gotovo krivična. Če pogledamo statistiko vidimo, da so nemške kolonije bile po vojni razdeljene tako-le:

Anglija je dobila 2.250.000 kv. km, ali 73%.

Francija 745.000 kv. km, ali 24%.

Belgija 55.000 kv. km, ali 1,8%.

Japonska 2.500 kv. km, ali 0,1%.

Kitajska 500 kv. km, ali 0,02%.

Iz te razporeditve je razvidno, da je Anglija dobila levi delež bivših nemških kolonij. To opravičujejo s tem, da ni v razliki s Francijo in Italijo dobila nobenega ozemlja v Evropi.

Težko je verjeti, da bi se katera država svojih posesti odrekla. Najmanj voljna za kaj takega je prav Anglija, ki je kljub Hoarejevi pobudi izjavila, da ne da niti pednja svojih posesti. Francija se sklicuje na dejstvo, da kolonijalna posestva, ki jih je dobila od Nemčije pod njeno upravo dosti boljše uspevajo, kakor pod nemško upravo. Nekatere bivše nemške kolonije so včlanjene v že obstoječe kolonije. Druge pa je ZN postavila pod mandaturno upravo veseli.

Nemčija bi se morda za začetek zadovoljila z mandatom nad kakimi kolonijalnimi posestvi. Pogoj, da tak mandat dobi, bi pa bil, da se mora takoj vrniti nazaj v ZN.

V vsakem primeru bi bilo potrebno, da se Nemčija popolnoma sporazume z Anglijo. V italijansko-abesinskem sporu smo videli, da je Anglija popustljiva povsod, samo ne v vprašanju kolonij.

Rojaki pri Stalinu

»Sovjetska republika Gruzija« je obhajala dne 29. marca svojo 15. letnico. Stalin je sprejel v Kremlju delegacijo 146 rojakov in je trajala svečanost od 4 popoldne do 2 ponoči. Po neštevilnih gruzinskih in ruskih govorih je napil Molotov Gruziji, »ki je svetu podarila največjo osebnost v zgodovini človeštva — Stalina«. Zadeloni so klici: »Vaša čast Stalina! (Živel veliki Stalin) in »Gauradžos mšobliur Stalina!« (Na mnoga leta Stalinu). Nato je razdelil Stalin darila. Vsi delegati so prejeli žepne ure in gramofone. Vsi zastopniki kolhozov so dobili po en tovorni avtomobil. Ki me zaklinal Stalinu po gruzinsko »Vaša!« tudi med delegati navzoč musliman Hasan Harib Ogly, mu je odgovoril Stalin v rusčini: »Živel sovjetski Azerbajdžan« (kavkaška tatarska republika). Vprašal je tudi nemškega zastopnika Ernsta Kugla: »Ali vam ne delajo v Gruziji krivice?« Kugel je odgovoril: »Ne.« — Stalin je rekel, da ga veseli konec nacionalnega in verskega sovraštva na Kavkazu. Nato je povabil na stanovanje 15letno gimnazijko iz Tiflisa, ki je zastopala gruzinsko mladino. Prihodnji dan se je igrala ta zastopnica s Stalinovo hčerko Svetlano, ki je prva učenka v razredu. Svetlana je razkazovala svoje igrače: punčke in zanimivo kitajsko porcelanasto lokomotivo ter naročila pozdrave za svojo staro mater v Tiflisu. (»Pravda« in »Komsom. Pravda«.)

Učinkujoče sodbe

Dvajset mladih šoferjev je bilo obsojenih, da so morali v spremstvu straže iti v mrtvašnico gledat žrtve svoje brezvestnosti in divjanja pri vožnjah. Iz mrtvašnice pa je pot vodila naravnost v bolnišnico, kjer so se jim nudili strašni prizori pohabljenih nesrečnikov, ki so prišli sem po krivdi teh mladih šoferjev.

To je bila njih kazen, niso jih zaprli in tudi drugače ne kaznovali. Toda na večino šoferjev je ta pogled tako strahovito vplival, da so kar blazneli. Eden izmed teh, ki je bil obdožen, da je v pijanosti vodil avto in katerega so tudi se posebej kaznovali, je pri pogledu na sivolasnega starčka, katerega je do smrti pobil s svojim avtom, pričel obupno kričati. Živci so mu popolnoma odpovedali, groznega pogleda ni mogel prenesti, pobežnil je iz mrtvašnice. Seveda se je to pripetilo v Ameriki.

Zenske proslavljajo v Rimu zmago in Mussolinija

Hitler je nedavno v nekem svojem govoru na koncu izjavil, da je Nemčija voljna vstopiti nazaj v ZN. Kot enega glavnih pogojev pa je postavil zahtevo, da se je treba prijateljsko porazgovoriti o ravnopravnosti veseli v vprašanju kolonij. Po dosedanjih Hitlerjevih političnih dejanjih, si lahko mislimo, kako bi ta enakopravnost in to prijateljsko razgovorje izgledalo. Važno je pri vsem tem to, da se Nemčija pripravlja na nov naskok v mednarodni politiki, ki ga bo prej ali slej tudi izvedla.

Istotako je v Ameriki neki sodnik obsodil mladega tatu, da je moral skozi 60 dni vsak dan prehoditi razdaljo med dvema mesti, ki je znašala 36 kilometrov, a na hrbtu je moral nositi tovor, ki je odgovarjal teži ukradenega blaga. Zapor in denarna kazen danes ni več na mestu, trdijo ameriški sodniki.

Tudi v nekaterih drugih državah so tega mnenja in so vpeljali razne kazenske metode, ki bolj učinkujejo kot navadna obsodba na zaporno kazen. V Bolgariji pijanca obsodijo v to, da mora javne ulice pometati. Se strožjo kazen imajo v Perziji, kjer pijanca vodijo po glavnih ulicah za nos, kakor medveda. Težje prestopke kaznujejo, da jih zvezane na nogah in rokah privežejo k stebri na javnem trgu. Nekega trgovca, ki je trpinčil svojega konja, so vodili po mestu, a na hrbet mu pripeli lepak z popisom vseh grehov. Enaka kazen je doletela nekega kruteča, ki je mačko odril pri živem telesu.

Navodila za zločince

Posebnost angleške justice so starinske napoli pozabljene določbe, ki lahko znatno otežijo stališče neveznega kazenskega zagovornika. Skupina pravnikov je zdaj izdala sistematično zbirko teh zakonov. A zdi se, da bo največ koristila zločincem samim. Postava se ne zmenja na primer pri vplomu za nobene zunanje okoliščine, razen časa. Vlom med 6. uro jutraj in 9. zvečer je samo tatvina, a ponoči se spremeni v razbojništvo, kar pomeni dvojno kazen. Zločinec, ki zapusti napadeno hišo nagari ob 5.45 jutraj, tvega veliko več, kakor četrt ure pozneje. Hišni lastnik lahko ustrel vlomilca, a ne sme ustreliti tatu. A tudi streljanje ponoči je predprijeta hišnega lastnika. Podnajemnik, ki bi obstrelil razbojnika, bo kaznovan zaradi preokrajšnega silobrana. Zanimivo je, da odgovarja po angleški postavi mož za tatvino, sleparije ali izsiljevanja, ki jih je zagrešila njegova žena. Z njo vred mora na zatožno klop. Nasprotno pa nikoli ne odgovarja žena za zločine svojega soproga.

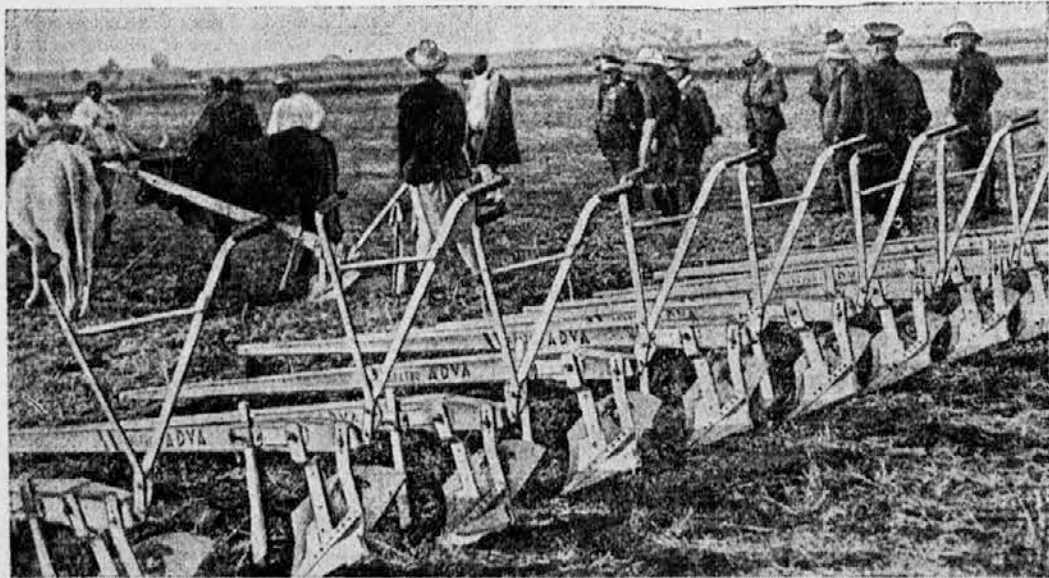
Mestna punčka na deželi: »Kaj pa je tole, očka?«

Oče: »Senene vile.«

Hčerka: »Kaj imajo na kmetih tudi krave svojč bajne žene?«

Oče: »Kje pa ti je pamet, dušica.«

Hčerka: »No, vidiš, nisem vedela, da tudi krave z vilami jedo.«

Za kanoni prihajajo v Abesinijo plugi. Italijanski delavci kažejo domačinom, kako se ravna z modernimi plugi

Življenje in trpljenje v najstrašnejši vojski sveta

Zakleta legija

16

Vse te živali s svojimi telesi so segale nad višino človeških prsi, kakor so bili visoki braniki. Kako bomo torej obvarovali te dragocene meze?

Krasno! Zgradili smo na sredi tabora konjski hlev, ecurie. Izpikali smo zemljo tako globoko, da se od živali, ki smo jih postavili tja, ni videlo nič drugega, kakor dolga ušesa mežgov, ki so molela čez branike.

No, ta dela se človeku hitro pristudijo in zato kaj dobro razumem, zakaj Francozi legijo tako pogosto imenujejo pekel.

V noči za tem težkim dnem sem prvič stražil v sovražni zemlji. Straže, ki se ne smejo premakniti s svojega mesta, so bile razpostavljene v razdalji tridesetih korakov. Med njimi so držali zvezke razvodniki. Nepremična straža se ne premakne s svojega mesta, stoji s čelom obrnjena proti delu ozemlja, ki ga mora nadzirati. Slišim, kako prihaja razvodnik. »Nič novega?« vpraša razvodnik.

»Nič!« mu odgovarjam.

Treba je razvodniku namreč prijaviti vsako sumljivo senco, vsak sumljiv šum.

Stražil sem tako nepremično, noč pa je bila zelo mrzla in mirna v mesečini, prekrasna v svitu rastoče lune. Ker je bilo prvopot, da sem tako stražil, sem bil, to moram priznati, malce vznemirljen. Srce mi je silno utripalo zaradi vsakega šuma, ki sem ga slišal. Ni bilo nič posebnega, samo kamele so prežvekovale v senci in šakali so lajali in bevskali. Pred zoro sem v tišini slišal, kako nekje na neki terasi moli Arabec. Nekoč sem to noč videl tudi neko senco, a to je v resnici bila samo senca.

SESTO POGLAVJE.

Tako torej že osem dni živimo v Gazaleji taborsko življenje. Disciplinarni in red sta malo popustila, toda neprestano delamo. Zidove, ki smo jih postavili na naglo, moramo neprestano utrjevati, ker smo v nevarnem kraju. Druzi napadajo od vsepovsod utrdbe. Mesec dni prej je vražje naletel francoski polk, ki je štel štiri tisoč vojakov. Od teh je bilo nič manj kakor dvatisoč mrtvih.

Nekega lepega jutra si je glavni general izmislil, da bi v Bosrahu zgradili letališče. Razume se samo po sebi, da so ta posel poverili nam. To je pomenilo, da je treba znesti na določene prostore več kamenja, kakor kdajkoli prej. Vsak kamen je bilo treba posebej izgrebsti iz zemlje ter nastalo luknjo spet zravnavati. Krasno delo pod soncem, ki nas prazi, da je veselje! Bili smo goli do pasu in smo počneli kakor Arabci.

Ko smo zgradili to taborišče za letalstvo, so nam dovolili, da smo si malce oddahnili. Naš delovni dan je bil razdeljen na vezbanje, na krpanje obleke in oprave ter na nekaj drugega podobnega robotanja.

Tako robotanje je bilo donajanje vode in drv. Pri tej priliki naj omenim, da so se kuharji nahajali nasproti okopa. Vsak oddelek je imel svojo kuhinjo. Kuhar našega oddelka je bil po rodu iz Marseillea, odkoder izvira tista glasovita juha, ki jo imenujejo bouillabaisse.

Vsak dan mora eden od nas po vodo. Da pride človek do vode, mora prehoditi kakih petsto metrov. Črpalka na motorni pogon žene vodo iz vodnjaka v velikanski rezervoar. Tu se zbirajo vojaki iz vseh oddelkov, ki so določeni za ta posel. Prihajajo tudi domačini iz mesteca, karavane avtomobilov in kamel. Lahko si živo predstavljate, kako je to na pogled.

Vsakdo od nas nosi po dve platneni vedri in po dvajset čutar, ki drže po dva litra. Pri tem seveda človek ne sme pozabiti puške. Strogo prepovedano je odhajati iz tabora brez orožja, pa naj bo to kamorkoli, ker Druzi s posebnim užitek koljejo posameznike, ki nimajo orožja...

Bidone obesimo za pas, puško pa prevržemo čez ramo. Vedri pa nosimo v vsaki roki eno.

Pri studencu vlada seveda velika zmeda. Ljudje se pretepajo za vsako malenkost, kamele pa grizejo vsakogar brez razlike, kdor jim pride tako blizu, da ga dosežejo s svojimi

dolgimi in pokvarjenimi zobmi. Sirijske ženske to neumno sliko malce olepšavajo, ker kličejo v spomin slike iz svetega pisma. Niso svoje breme na glavi, kar daje njihovi hoji neko posebno gibkost. Vrči pa, ki jih nosijo s takim dostojanstvom, niso nič drugega kakor kangle, navadne petrolejske kangle, odpadki Standaard Oila in drugih petrolejskih družb.

Moški ženske tu naravnost ljubosumno nadzirajo in pazijo na vsak njihov korak. Marsikatera izmed njih je lepa, toda človek stavi svoje življenje na kocko, če bi se kateri približal. Res, da so v legiji, kakor povsod, prevejanci, ki znajo priti čezvase te in take zapreke, toda večina vojakov tvega za eno samo besedo z domačinko nož v hrbet.

Vsak vojak postavi svojih dvajset bido-nov v vrsto in jih v vrtincu ljudi skuša napolniti iz vedra, katero je potopil v rezervoar. Toda pri tem se pojavljajo tudi še druge težkoče.

Vsakdo od vojakov namreč oprezuje, da bi svojemu tovarišu ukradel čutaro. Tako sem se tudi jaz nekega dne vrnil s te vodne tlake in nosil s seboj namesto dvajsetih čutar samo osemnajst. Ena od izgubljenih je bila vrh tega še seržanova last. Seržan me je pričakoval z energičnim in jeznim krepkim »Sacrebleu!« Potem me je oblagodaril z imeni vseh živali ter zaključil, da moram drugi dan brezpogojno prinesiti dva bidona več, da tako nadomestim tista dva, ki mi danes manjkata.